

<p>GEZ</p>	<p>KARTA ADRESOWA ZABYTKU</p>		<p>3. Miejscowość OBRZYCKO</p>
<p>I. Nazwa HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY</p>	<p>2. Czas powstania od XIV do pocz. XX wieku</p>	<p>4. Adres</p>	
<p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p>		<p>5. Przynależność administracyjna</p> <p>województwo WIELKOPOLSKIE</p> <p>powiat SZAMOTULSKI</p> <p>gmina OBRZYCKO</p>	<p>6. Formy ochrony</p>
<p>Widok na rynek</p> 			

Obrzycko wzmiankowane jako miasto w XIV lub XV wieku, było wówczas własnością Natęczów – Obrzyckich. W latach 1238 – 1390 istniał w tym miejscu gród. Około 1580 roku wzmiankowane jest w źródłach jako wieś. W 1638 roku miała miejsce ponowna lokacja miasta na prawie niemieckim, na mocy przywileju Władysława IV dla Krzysztofa Radziwiłła, hetmana wielkiego litewskiego. W XVII – XVIII wieku Obrzycko było znaczącym ośrodkiem przemysłu tkackiego. Od połowy XVII wieku do 1738 roku stanowiło własność Radomickich, a w latach 1738 – 1945 Raczyńskich. Od 1825 roku ustanowiono ordynację obrzycką. Miasto wraz z pobliskim majątkiem Zielonagóra, usytuowanym na przeciwnym brzegu Warty, majątkiem w Gaju Małym, gdzie znajdowała się siedziba ordynacji, należało do rodziny Raczyńskich. Ostatnim właścicielem był Zygmunt Raczyński. Na skutek różnych perypetii rodzinnych ordynacja stała się w II połowie XIX wieku własnością kurlandzkiej, niemieckiej linii Raczyńskich. W 1934 roku miasto ponownie utraciło prawa miejskie, by je odzyskać w 1990 roku.

Zabytkowy układ urbanistyczny miasta kształtował się od XIV do początku XX wieku. Na terenie układu zlokalizowane są następujące ulice: Mostowa, Rybaki, Wodna, Staszica, Zielona, Kuźnice, Podgórna, Ogrodowa, Dworcowa, Aleja Jana Pawła II, Kościelna, Wysoka, Stawna, Strzelecka, Kilińskiego, Marcinkowskiego, Dąbrowskiego, Kruppika. Centralne miejsce miasta stanowi rynek o formie trapezu, ponadto znajduje się tu Plac Lipowy o kształcie kwadratu i Plac Kościuszki założony na planie trójkąta. Do najstarszych obiektów należy kościół parafialny pw. śś. Piotra i Pawła z I połowy XVIII wieku oraz ratusz na rynku z 1757 roku. Do obiektów reprezentacyjnych i ciekawych pod względem architektonicznym zalicza się: kościół parafialny pw. śś. Piotra i Pawła, ratusz na rynku, zespół kościoła ewangelickiego wraz z dawną pastorówką na Placu Lipowym, budynek poczty, zespół dworca kolejowego na ul. Dworcowa, budynek szkoły przy Placu Lipowym 12, kamienica na ul. Rynek 9, dom na Placu Kościuszki 1, dom na ul. Mostowa 3 i 4. Pozostałe budynki stanowią przykład jednolitej zabudowy małomiasteczkowej. Należą do nich domy pochodzące z XIX i początku XX wieku, charakteryzujące się prostymi bryłami architektonicznymi, parterowe, kalenicowo usytuowane do ulicy i nakryte dachami dwuspadowymi. Część obiektów uległa pewnym przekształceniom polegającym na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, zamontowaniu okien połaciowych i rolet zewnętrznych, wymianie pokrycia dachowego, jednakże zachowane są w swych pierwotnych gabarytach, proporcjach wysokościowych i koncepcji architektonicznej – przestrzennej.

W niektórych miejscach miasta, tj. na Rynku, Placu Kościuszki, Placu Lipowym i ul. Dworcowej zachowała się historyczna nawierzchnia z kostki brukowej z granitu i kamienia polnego. Na Placu Lipowym i ulicy prowadzącej do dworca znajduje się liczny starodrzew tworzący przez lipy.

Zachowanie i utrzymanie istniejącej zabudowy i elementów zagospodarowania przestrzeni o wartościach historycznych, kulturowych, architektonicznych i estetycznych w dobrym stanie technicznym, estetycznym i funkcjonalnym. Dążenie do uporządkowania i ujednolicenia przestrzeni urbanistycznej pod względem kolorystyki i materiałów. Zagospodarowanie obiektów zabytkowych nieużytkowanych. Zachowanie kompozycji układów zieleni, starodrzewia i kompozycji krajobrazowych. Zachowanie historycznej nawierzchni z kostki brukowej i kamienia polnego. Zachowanie historycznych ogrodzeń murowanych.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)
mgr Aleksandra Pasieta, 24.04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i nie włączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków